

Om aan geburen en dorpelingen den schijn niet te geven dat ik op reis ga, heb ik alle voorzorgen genomen en er mij opzettelijk naar aangekleed, draag noch kofertje noch pakje. Met mijn regenjas, slobkousen, pet op en wandelstok, kan niemand eenige achterdocht opvatten dat ik zoo 't land uitga. Ik heb aan niemand gezegd dat ik naar Holland reis, want dan geloofde er zeker geen dat ik nog terugkeer en het wekt altijd opschudding en angst als iemand de streek verlaat; alsof het een verraad gold tegenover zijn medemenschen als iemand zijn eigen persoon wil in veiligheid brengen. Neen, maar men is geruster en men voelt zich veiliger hier op 't dorp, zoolang dezen er blijven die zouden kunnen vertrekken. Daarom wil ik alles vermijden wat onrust zou kunnen verwekken onder de dorpelingen. Gelukkig is 't op den noen en ik ontmoet niemand. „Hab ich den Markt und die Strassen doch nie so einsam gesehen!” Van de ingekwartierde soldaten zie ik er enkel een paar die hunne paarden te drinken geven. 't Is alsof de duitschers hier alleen gebleven waren en al de inwoners vertrokken zijn. Over heel den langen steenweg naar Vichte, niets. Van hier voort echter verandert het uitzicht. In de herbergen bij de tramstatie krielt het van soldaten — 't zijn zwaar gelaarsde Huzaren die in en uit loopen en... eten. De een heeft een haring, de andere een stuk vleesch en allen knabbelen neerstig. In de herbergen heeft men het druk met 't bedienen van bier, koffie, borrels, 't geen de soldaten alles door een naar binnen gieten. Overal luidt het: dat 't regiment hier een paar maanden zal verblijven en de dorpelingen maken daarbij de bemerking: dat intusschen alles zal opgegeten zijn en wij zelf van honger zullen omkomen. 't Is inderdaad een bedenkelijk vooruitzicht en van hieruit beschouwd, ziet het er akelig uit — 't is alsof mijn huisje, dat ik zoo pas verlaten heb, aan den willekeur van den vreemdeling is overgeleverd... Is het geen vermetelheid nu juist te vertrekken

als het krielt op de streek van vijandelijke soldaten? Was het besluit niet te lichtzinnig genomen? Is het niet jammer om nu te laten verloren gaan 't geen men zoo lang in triestigheid heeft bewaakt en heb ik dan niet heel dien tijd om niets verbeurd in de eenzaamheid? Neen, want het waren toch andere redenen die me hier deden blijven! En wat geef ik er nog om alles te verliezen! Ik voel het als de asceten en wijsgeeren, die 't zoo ver hebben gebracht zich te onthechten van al 't geen hen omringt en geen ander schatten kennen dan 't geen ze in zich dragen! Al 't andere is nu van minder belang — mijn persoon geldt voor alles en 't geen ik ginder ga terugvinden bindt mij meer dan al 't geen ik hier achterlaat. 't Besluit is genomen — er is geen spoor van twijfel.

De tram brengt me in Kortrijk.

Eene maand is 't dat ik in stad niet meer geweest ben en ze is er sedert dien niet op verbeterd! Alles ziet er versleten uit en verslordigd; de straten zijn vuil en nog vuiler de huizen. Winkels van eetwaren en tabak lijken uitgeplunderd, maar ik vermoed dat de koopwaar opgeborgen blijft en men liever bijhoudt dan te verkoopen. Arm Kortrijk! waar men vroeger rondliep en kennissen had als op eigen dorp, schijnt alles nu vervreemd. Overal ziet men soldaten; ze loopen over en weer; militaire auto's rijden in de straten; de markt staat vol kanonnen en voertuigen en 't is aan de burgers verboden het plein over te steken. Auto's snorren voorbij zonder waarschuwing of teeken te doen en over het gaanpad, langs de huizen geraakt men moeilijk vooruit, zoo druk is er het verkeer. Men kan het de menschen aanzien dat ze leven onder den druk en in gedurigen angst om 't geen kan gebeuren. De twaalf gijzelaars vertoeven nog altijd op 't stadhuis. Bij de vrienden waar ik binnenvaal wordt men het best gewaar, hoe 't leven hier gaat en hoe verschillend en elk volgens aard en karakter men zich schikt naar de omstandigheden. Men krijgt er